

บอกเล่า เก้าสิบ

นพ. ชัยวุฒิ สววิบูลย์

หน่วยเวชบำบัดฉุกเฉิน

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

“หมอคือคนที่จ่ายยาที่เขา รู้จักเพียงเล็กน้อย เพื่อรักษาโรคที่เขาไม่รู้จักยิ่งกว่า ให้กับคนที่เขาแทบจะไม่รู้จักเลย”

คำพูดดังกล่าวนี้หลายท่านคงเคยได้ยินมาบ้าง ไม่มากก็น้อย จากฉบับที่แล้วเราได้พูดคุยกันถึงการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่ประกอบมาเป็นตัวเราหรือเป็นองค์ความรู้ของเรา ที่บางครั้งเราแทบจะลืมไปแล้วหรือไม่รู้ที่มาที่ไปของ มันเลยด้วยซ้ำ เฉกเช่นข้อความข้างต้นนี้ ที่ทำให้เราต้องมา ถามตัวเองอีกครั้งหนึ่งว่าเป็นความจริงหรือไม่ที่หมอหรือ พยาบาลบางท่านรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาที่เขาใช้รักษาผู้ป่วย น้อยมาก และแทบจะไม่รู้จักโรคหรือการดำเนินโรคของ ผู้ป่วยเลย ซึ่งบางครั้งอาจเป็นเพราะว่าในภาวะวิกฤต การวินิจฉัยโรคที่ถูกต้องนั้นทำได้ยากหรือยังอยู่ในภาวะ ที่กำกวม เมื่ออธิบายดังนี้ก็เป็นสิ่งที่พอยอมรับได้ แต่ สำหรับตัวผู้ป่วยเองแล้วเชื่อได้เลยว่าถ้าไม่ใช่ญาติใครสักคนหนึ่งหรือเป็นผู้ป่วยที่เป็นคนสำคัญโอกาสที่แพทย์ จะรู้จักหรือจำชื่อคนไข้ได้นั้นก็ค่อนข้างน้อย ทำให้เรา ต้องกลับมาย้อนคิดดูแล้วลองตั้งคำถามดูว่าแล้วพวกเราละ รู้จักตัวเองกันดีแค่ไหน โดยเฉพาะชาว ไอ ซี ยู ทั้งหมด

ท่านเคยสงสัยหรือไม่ว่า ในบรรดา ไอ ซี ยู ทั้งหมด ที่มีในปัจจุบันนี้ เช่น MICU SICU CCU HDU NICU PICU NSICU EMICU หรือแม้กระทั่งในความหลากหลายของวิชาชีพที่มาเป็นทีมเวชบำบัดวิกฤตนี้ เช่น ทีม ศัลยกรรม ทีมอายุรกรรม ทีมวิสัญญีหรือทีมของแพทย์ ฉุกเฉิน ทีมใดคือต้นตำรับของการทำงานใน ไอ ซี ยู เพราะ เราจะเห็นได้ว่า เรามีการทำงานจากพื้นฐานของความรู้ เฉพาะทางที่แตกต่างกัน ยิ่งโดยเฉพาะแพทย์ที่จะมาเป็น หมอเวชบำบัดวิกฤตแล้ว บางครั้งถึงเกิดคำถามว่า แพทย์ใน สาขาใดที่มาเป็นหมอเวชบำบัดวิกฤตจะเก่งกว่ากัน แต่ก็อีก นั้นแหละถ้าจะพูดคุยกันเรื่องนี้ ก็คงเป็นเรื่องที่ชวนให้ถกเถียง และชวนทะเลาะกันเสียมากกว่า ข้าพเจ้าจึงจะไม่ขอ พูดในประเด็นนี้ แต่จะชวนทุกท่านย้อนกลับไปในอดีต ของ การกำเนิด ไอ ซี ยู และต้นกำเนิดการดูแลผู้ป่วยวิกฤตเพื่อ ที่จะทำให้พวกเราได้รู้จักตัวเองกันมากขึ้น ถ้าเราลองค้นหา ข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ทั้งจากหนังสือและอินเทอร์เน็ต ก็

Walter Edward Dandy

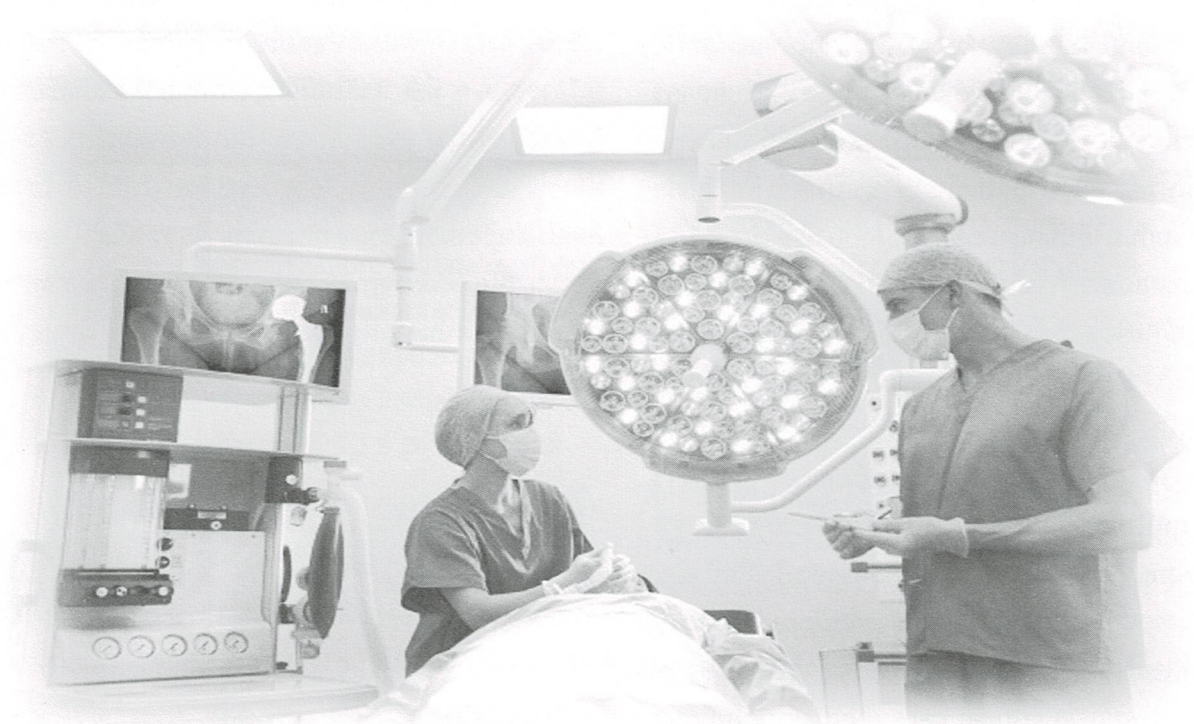
Bjørn Aage Ibsen

Peter Josef Safar

พบภาพบุคคลเหล่านี้ ผู้ซึ่งถือว่าเป็นผู้ริเริ่มการดูแลผู้ป่วยวิกฤตใน ไอ ซี ยู บนโลกใบนี้ เราลองมาทำความรู้จักพวกท่านเหล่านี้กันดีกว่า ว่าเป็นใครกัน เป็นแพทย์สาขาไหน และมีบันทึกเรื่องราวของการดูแลผู้ป่วยวิกฤตและการก่อตั้ง ไอ ซี ยู อย่างไร เริ่มจากท่านแรก Walter Edward Dandy ศัลยแพทย์ระบบประสาทที่มีบันทึกไว้ว่าเป็นผู้จัดตั้ง ไอ ซี ยู เพื่อดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดสมองจำนวน

3 เตียง ที่ Johns Hopkins Hospital เมืองบัลติมอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยมีการใช้พยาบาลเฉพาะทางที่ผ่านการอบรมพิเศษในการดูแลผู้ป่วยและการใช้เครื่องมือเอนเตอร์ต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1923 ท่านที่สอง Bjørn Aage Ibsen วิศวกรแพทย์คนสำคัญที่ ในปี ค.ศ. 1952 ในขณะที่มีการระบาดของโรคโปลิโอ ที่กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์กอย่างรุนแรง ทำให้มีผู้ป่วยที่มีภาวะ

การหายใจล้มเหลวจำนวนมากถึง 300 คนต่อสัปดาห์ ในขณะที่โรงพยาบาลขณะนั้นมีเครื่องช่วยหายใจชนิดแรงดันลบหรือ iron lung อยู่เพียง 3 เครื่อง ทำให้มีผู้ป่วยต้องเสียชีวิตลงเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากเครื่องช่วยหายใจมีไม่เพียงพอ Bjørn Aage Ibsen จึงเสนอทางเลือกที่ใหม่มากในขณะนั้น คือ การใช้แรงดันบวกและการเจาะคอผู้ป่วยแล้วจ้างบุคลากรทางการแพทย์เท่าที่มี ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ นิสิตแพทย์ ทันตะแพทย์ พยาบาลและอื่น ๆ นับพันคนเพื่อเข้าเวรสลับเปลี่ยนกันมายืนปั๊มถุงลมคล้าย ambu bag ในสมัยนี้ให้แก่ผู้ป่วยตลอดเวลาจนในปี ค.ศ. 1953 ท่านได้จัดตั้งหอผู้ป่วยหนักเพื่อดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ขึ้นอย่างเป็นทางการจนทำให้มีผู้ป่วยรอดชีวิตเป็นจำนวนมาก จนได้รับขนานนามว่าเป็น father of intensive care ท่านที่สาม Peter Josef Safar เป็นวิสัญญีแพทย์ที่ได้ทำการจัดตั้ง multidisciplinary ICU เป็นครั้งแรกของโลกที่ Baltimore City Hospital ประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1958 และท่านยังเป็น father of cardiopulmonary resuscitation อีกด้วย ที่บอกเล่าเก้าสิบมานี้คงจะทำให้ผู้อ่านทราบว่า critical care medicine นั้นมีที่มา

อย่างไรบ้าง สำหรับพยาบาลก็อย่าได้น้อยใจไปนะครับที่ ไม่ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของพยาบาลวิกฤตโดยละเอียด ซึ่งความจริงแล้วผู้ที่บุกเบิกการดูแลผู้ป่วยวิกฤตเป็นครั้งแรกนั้นเป็นพยาบาลนะครับไม่ใช่แพทย์

ท่านพอนึกออกไหมว่าเป็นใคร ไร้มีโอกาสนและมีผู้สนใจจะเล่าให้ฟังในฉบับต่อไป และอย่าลืมนะครับ ใครมีเรื่องราวใด ๆ ที่อยากเล่าสู่กันฟัง อยากบอกต่อ เป็นเรื่องราวดี ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เป็นนวัตกรรมหรือมุมมองต่อการดูแลผู้ป่วยใน ไอ ซี ยู หรือเรื่องราวอื่น ๆ โปรดติดต่อ ส่งเรื่องผ่านมาทาง กองบรรณาธิการ หรือที่ email ของผม hlexxxx@gmail.com ได้โดยตรง รับรองท่านจะไม่ได้รู้เรื่องนั้นคนเดียวแน่นอน สวัสดี พบกันใหม่ฉบับหน้าครับ